

Nörolojinin Kurucuları

Prof. Dr. Nazım Şakir (1888-1969)

Nazım Şakir 1888'de İstanbul'da doğmuştur. İlk ve orta öğrenimini "Burhanı Terakki"de yapmış daha sonra Askeri Tıp Okulu'na girmiş ve 1910 yılında yüzbaşı rütbesiyle mezun olmuştur.

1911 yılında Asabiye ve Akliye Kliniği asistanlığına başlamış ancak İtalyan Harbi nedeniyle Arnavutluk'a gönderilmiştir. 1913 yılının başlarında Gülhane'de asistanlığa dönmüş ve bu kez de Balkan Harbin'e katılmak üzere Trakya'ya gönderilmiş, kıta tabibi olarak Sahra Hastanesinde yaralılar ve salgın halindeki kolera hastaları arasında görev yapmıştır.

Gülhaneye döndükten hemen sonra Nöropsikiyatri eğitimi için 6 ay süreyle Viyana'ya gönderilmiş, 1914 yılında bir türlü tamamlamadığı asistanlığını bitirmek üzere tekrar Gülhane'ye dönmüştür. 1914/1915 yılları arasında Birinci Dünya Harbinin başlaması üzerine Akliye ve Asabiye uzmanı olarak 3'ncü ordu'ya atanmıştır.

Erzurum'daki hayatı savaşın çetin şartlarının yanı sıra tifüsle ve mahrumiyetle mücadele içinde geçmiştir. Bir çok hekim gibi Nazım Şakir hocada tifüs'e yakalanmış ve günlerce yarı koma halinde sadece bir emir erinin bakımı altında kalmış ve büyük bir şans eseri ölümden kurtulmuştur.

Savaşın sona ermesi üzerine 1918 yılında Gülhane Asabiye ve Akliye kliniği hocalığına getirilmiştir. 1921'den 1923'e kadar İstiklal Savaşı'na katılmış ve bu süre boyunca Ankara Cebeci Askeri Hastanesi Baştabipliğini yapmıştır. Savaşın sona ermesi üzerine tekrar Gülhane'ye dönmüş ve 1923'ten 1944'e kadar Gülhane Akliye ve Asabiye kliniğini büyük bir başarı ile yönetmiştir.

Nazım Şakir hoca, anatomi, fizyoloji ve anatomopatoloji üzerine kurup formüle ettiği nöroloji eğitimi ve ödün vermeden tam bir bilimsel disiplin içinde gerçekleştirdiği çalışmaları sonucu Gülhane Nöropsikiyatri kliniğini daha çok bir nöroloji ekolü olarak şöhretinin zirvesine taşımıştır. Sistematik nörolojik muayeneyi Türkiye'de ilk defa Nazım Şakir Hoca uygulamıştır.

Nazım Şakir hoca çok sayıda makale ve tebliğinin yanı sıra 5 kitap yazmıştır. Bu eserler; Gülhane Emrazı Asabiye Dersleri, Temarüz ve Teşhis, Marazi Aşk, Toksikomanilerin Teşhis ve Tedavisi, Ordu Doktorunun Nöropsikiyatri Klavuzu'dur.

Nazım Şakir Hoca 1944'te generalliğe yükselmiş 1945'te kurulmakta olan Ankara Tıp Fakültesi Asabiye ve Akliye Klinikleri Profesörlüğüne seçilmiş ancak devrin Milli Eğitim Bakanlığıyla prensip anlaşmazlığına düştüğü için fakülteden istifa edip Gülhane'de kalmıştır.

1946 yılına kadar Gülhane Müdür ve Baştabipliği görevlerini yapmış ve kendi isteğiyle emekliye ayrıldıktan sonra 2 yıl süreyle İstanbul'da Adli Tıp Müessesesi'nde müdürlük yapmıştır.

Hoca kitaplığını Gülhane Nöroloji Kliniğine hediye etmiştir. Servetini devlete bırakmak istemişse de uzun formaliteler nedeniyle bunu yerine getirememiştir. Geçirdiği prostat ameliyatından kısa bir süre sonra 9 Ekim 1969'da vefat etmiştir. Vasiyeti üzerine üniforması tabuta konularak defnedilmiştir.

Dr. N. Friedreich

Dr. Nikolaus Friedreich (1825-1882)

Almanya'nın Würzburg şehrinde dünyaya gelmiştir. Babasının (Johannes Baptist Friedreich (1796-1862)) ve dedesinin (Nikolaus Anton Friedreich) aynı şehirde tıp profesörü oldukları bilinmektedir.

Tıp eğitimini 1849 yılında tamamlayan Friedreich, 1850 senesinde sınavlardan geçerek doktorasını almasını takiben Karl Friedrich von Marcus (1802-1862)'un kliniğinde asistanlığa başlamıştır.

İsviçreli anatomist, embriyolog ve histolog olan Rudolf Albert von Kölliker (1817-1905)'in disiplini altında eğitimine devam ederken, Rudolf Virchow'un Würzburg şehrine gelmesi ile bu büyük patoloğun hevesli ve heyecanlı bir öğrencisi olmuştur. Çalışmaları sonrasında büyük bir nöropatolog olarak ün yapmış, 1858 senesinde Ordinaryus Profesör ünvanı ile Heidelberg'e atanmıştır. Kariyerine Heidelberg'de devam eden Friedreich, tıp kliniği direktörlüğüne getirilmiş ve 24 yıl bu görevinin başında kaldıktan sonra rüptüre aort anevrizması nedeniyle ölmüştür.

Muayene ve tanı koymadaki özel yeteneğiyle dahili bilimlerde büyük bir klinisyen olarak kendisini ispatlayan Friedreich, nöroloji başta olmak üzere tıbbın birçok dalına ilgi duymuştur. Beyin tümörleri, müsküler distrofiler ve spinal ataksilerin kliniko-patolojik tanılarının koyulmasına yönelik çalışmalar yapmıştır. Klinik ve laboratuvar alanlarındaki bitmek bilmeyen enerjisinin yanında, tüm bilgisini öğrencilerine aktarmaya gayret eden büyük bir hoca olarak da hatırlanmaktadır. Öğrencileri arasında Adolf Kussmaul (1822-1902), Friedrich Schultze (1848-1934) ve Wilhelm Heinrich Erb (1840-1921) vardır.

Sayırsız monograflarını, içerisinde progresif müsküler atrofi, herediter spinal ataksi, paramyoklonus multiplex gibi konuları içeren başlıca sekiz çalışmasını ve büyüklü-küçüklü 51 bilimsel yayını tıp literatürüne bırakmıştır. Günümüzde klinisyenler Friedreich Ataksisi olarak bilinen klinik tablo nedeniyle ismine aşınadılar.

Düzenleyen: Dr. Tansel Kendirli